

1. a-z dē kipe ēn spær-wær, zīn - sæ.nzē - of binzē
ba.ŋ
2. mē-n vr.i.n istē blumē g.a.n g.i.tē
3. na.uw - of te.g.ēsvo.rdēλ spi.nēzē ale.nēλ ma.ŋ,
met mēsi.nēs
4. spi.r.t iz ē rut verək
5. upti bo.ut hebēzē bēsXimēld bro.ut Xēkre.g.ē
6. dē t-amərman het - of hēp ē splī.ntēr īzē kla.uw -
of viŋer - of zəpat
7. ||dē sXi-pēr || hē liktē ma zo.r.u zē lipēʔu.f
8. m dē fambrik is niks tē zi.n || et fēʔbrik - dē
famʔbrik ||
9. mæ.t kum hi.r, - of kum hi:r jē - of 'jo-kumi
nuλ - of kum'jō
10. g.e.r.if mēr iz fir, bir:tjēs - (*aanspreekvorm is
gevl. de naam van de kastelein*) - em pī.nt mēlək
(*arch. voor 1 liter*) - ē pī.ntj.ē
11. g.e.r.ŋ mē.(n) efē tue. kilo kr.ikē || kum iz efē
br.ēŋ || klē.nē kr.ikē
12. zē hebē metēr vā.vē dr.i litēr œ.Xēzo.r.upē van di
vā.n
13. ha.i dr.e.gmē meti stuk
14. ikē sēm po.ut Xēzi.n (*poot = knie, been, arm, hand*)
15. dē kær.r.ēmēzwe.k di w.ōr.t nimir, gēhō.uwē
16. nōu kβē.m bla.i dak ni 'mē(t)sme.r.i g.ēg.am bē.n
17. (na.ijΔ) - kīpēt - of kīpēt ni Xēda.n o.r.ēr,
18. wihpētā.ŋ gēdā.'jē - nō.r.u ha.i di dar, aŋk ū.mt -
of da kū.mti
19. ē spī.n - of 'spinēkup - 'spinēvēr - r.a.ŋbul - of
r.a:ŋbul
20. pī.t (= *pet*) - ma.s (*vrouwendracht*) - hai kna.ipt
em - of zit ī.zē kna.ip.r.t, - of zē r.ats - bēnō.uwt
for di agent = haiz baŋ - bēnō.uwt, ook voor last
op de adem - tlā.nt = *weide* - pa.dēstul - dē
'hæniŋ = *haag* - kikēŋ, - ūlī.ndēr, - ko.r.luitjē
21. di ma.kt altē bu.l an dē gay - of ma.ktē bo.pjē
(*waar het op vechten aankomt*)
22. jē kræ.λt en do.si - of en za.ki kra.lē
23. ēŋelā.nt la.t en ho.r.up ʔō.uwē sX.œ.tē slo.r.upē
24. ha.is ʔo.r.uk nugēs Xēber.itē
25. g.ēr.iv mē.r.in tue.r bre.r.jē ste.r.nē vā.jē - bre.r.jērē
- dē br.e.r.tstē
26. datŋ - da. bēlt hebēzē vēXhā.λt
27. dē man hē.r.ift en le.r.vē az en lē.z op en ze.r
ho.r.ft
28. lyšifer istēr œ.(t)Xēsme.r.tē || Δtē he.mēλ ||
29. zē za.ən en dōXi Δ.(t)Xēwe.st nē ze.r.i - fān
sXo.ul || dē me.r.istēr,
30. ikam(t)kumē ū.r.ēr.ēkla.ēr, bē.n
31. dē ku.jē drī.ŋkē gra.X me.l || la.iŋkukē || dē
be.r.istē ||
32. hē.i kuni.t na.r zēn verək vant hēp so.r.umpē.in
īn zēnke:əl
33. ma.k efē ēstuk in di be.zēm || em pē.r.pēstē.λ ||
34. met ke.gēlspē.r.lēzē nimi.ēk,
35. hē.i bējē dō.r.uf - kēp a.(l) tue.ke.r.ē gēr.u.pē - of
grō.upē (*erg plat*)
36. daz en ūnrē.pē pē.r, - vitē pit sitēr.ən
37. zē zē.inætīlā.ntu. || t'fuba.lā.nt = 't voetbal-
veld ||
38. sēp 1.ēst sē sē.ntē hē.lēpē upma.kē - tun hēpsēm
la.tē zītē
39. di kū.mbo.r.k ni fē.r, hu.ēr,
40. zē ʔiz dē hē.lēft fan dēr mēləkve.r.it
41. hai mu fu.ēr, zē vro.r.uw u.pku.mē
42. int ʔo.pē va.tēr zvēmē ʔis Xēva.r.lēk
43. tiz en upsXēpēr, - of di kru.Xtpa.tsēr hē.t fē.λ
kapsō.r.unēs
44. vē mu.tē sa.mē dē.lē | dē hē.lēft ||
45. hē.lēp iz ē.fē da(t) bētiŋē || uptiŋē ||
46. ū.zē mēsēla.ŋ, || di iso.r vet a-z ba.ŋgēr, - of : a-zē
vu.r.ēkē
47. zē du.n vi tfe.r.stē kān sprīŋē || um ē vē.dē -
sXū.p ||
48. dē bo.r.umut Xēʔent vōr.dē || dē kvē.r.kēr, ||
49. du trā.m dī.ēλt
50. tβēg.antē lē.jē ū.ēr, dē mis - en la.tē mis (*r. k.*)
- dē ūrugē dī.nst - dē la.tē dī.nst (*protest.*)
51. tsprē.r.i - kikēr.dri.ēλ - 'rū.mbrēŋē (*verbreiden*) -
uitspreiden, verbreiden niet gebr. - œ.tβrē.r.i.jē -
kla.r, ma.kē (*bereiden*) - *mest openspreiden niet
gebr.* - ēŋ br.o.r.ut smē.r.ē
52. zē hēptēr ha.r, la.tē kni.pē
53. zē va.dēr hēpēm zes jar op sXo.la.tē gan
54. kēp etēm a.fXēra.jē zo la.t lā.ŋsēt va.tēr tē
g.ən
55. *vaars en vaal niet gebr. ; enkel va:l = verschoten*
56. kō.r.lse putē bēnē ni.(t) fē.l va.r.t
57. (*openpaal onbekend*) dē sX.ŋp sta.tj bē.i dē ʔo.r.uvē
|| dē ha.r.t = *vulkachel* ||
58. ima.r.t ist nōλ tē kō.r.ut, um tē ba.lē || ka.stē
balē (*sic*), *spel voor meisjes, met 2 ballen tegen
muur* ||
59. di ka.r.s Xē.v o.r.k efē gut lXt 'ni.'t.ən (*Leids
zinsslot met stijgende toon, dat men veel hoort*)
60. hē.i truk ē(t)pa.r.t, ū.n zē sta.r.t,
61. 't.u kwu.mē ʔi.dēr, ja.r, na.r, dē kēŋ.ēmēs
62. dē do.mēnē.r.i zē.r.ē datē hē.r vulma.kt is
63. jē za.X mē vel ma jē zē.i niks (te.g.ēmē)
64. dē zva.lywē za.lē vel g.ō.uw kumē
65. Xū - mutjē vanda.X ni kār.tē dan
66. ly.stē zē ʔo.r.k Xra.X kas
67. hē.p 'mo.utēr.pēλ - hē.r zit in dē kā.nt || optē
mō'tō.r, = *op de motorfiets ; ouderwetse witspr.* ||
68. tis hē.it Xēwe.s fanda.X, - tiz en lēkārē ʔa.vēnt
69. di junjē - hē.i lo.r.p mar, op sēm blo.r.utē po.r.utē
|| jē mutjē bē.r.inē vē.gē = *je moet je voeten
vegen* ||
70. di ka.n is Xēbō.r.stē
71. ik vō.u datēpust maŋ, bē.r.λt sty.r.dē
72. mē hō.r.tj du'tōλ so.n zēŋ. - of khēpēt a.mē
hō.r.t
73. o.r.u kun mēti na.r.ŋjē nij upsXitē || dva.r.s tē.gē
dē dr.āt in || dwo.r.zdr.ē.r.vēr, ||
74. na dē sXuft vōr.tēt pa.r, ī.ŋgēspa.nē || eniuwē
kō.r ||
75. kēptē kō:ēs fān vēmōr.ēgē ʔa.l - of fān vēmōr.ēg
a.l'a.f
76. dē ko.r.niŋ zē zo.r.ən iz o.k sulda.t Xēvēr.st

77. wetjē gij kər-əma.kər (*karremaker*) tē wo.nə || əm bo.Xi. (*pijlenboog*) ||
78. di r-ə-uzə hēbē lajē do-ər-ns
79. kXəlo-fer gī.n sna-r-s fan
80. tki.ntjē wa-z al do-ut fo-r tXədo-upt kŭn vər-dē
81. zē.in ?o-r-ə en zē.in o-ugē lo-upē
82. dər- duXtər is mətət mantjē nar- tbus Xəga.n um bra.mē tē plakē
83. dər iz en tre. Δti ladər-
84. ai setē sē strut o-upē || hai šr-ē.uwdē hō-r-t, ||
85. dē mēnsē zuXtē nit ā.ndər-z dāŋ gē.lt en rē.k-dum || di di.nŋ bē- dē rē.kdum = *bij de rijke lui* ||
86. ham bək iz dro-uX fan dē dər-s
87. dē vėg lo.p(t) kru-m - tiz en umvəX - of tis ?um darlāŋs
88. kuX fər- dəŋ klə-nə en truməltj-
89. dē buk iz do-ut - ha.is Xəstikt in əŋ kər.st
90. zən v-ər-si was kər-t əmoxi
91. in dē sXa.dyw isət ət bestē
92. ə sXatər mu Xu kinē sXi.tē
93. suk mē hut is
94. ik wetni wa.rəkəm zukē mut
95. ŋkə-uwē keldər is Xut fo-r- t bīr
96. ik muš blu.t drīŋk um a.n tē stərəkē
97. ik mud e.(r)st et fur in dē sta.l r-ər-ijē
98. mē bru:r waš mu.
99. dē meləkbur ma.k əŋ gro-utē rit - of ep ən g-ro-ut va.ik
100. dē 'kərəmlek isy:r - styr- əm dər m-ər-i tərΔX-
101. vē za.uwē di pat mən yr-tjē d-Δt kənē g-ə-jē
102. dər- valt niks upəm tē zəg-ə - hais pərsis - *sekuur niet gebr.*
103. hai kumt no-itala.t
104. in ita-lijē zəm b-ər-əg-ə di vy-r- spy.gē
105. dar-əvjī da.r- əp tē do-uwē
106. im bo-m hēbēzən stak fan dē braXəva-rē
107. jē mus na ūns fələn is kumē ka.ikē
108. ha.i iz cət l-ər-vē gekumē me nē ho-up X-ēt
109. di d-ər is fam b-ē-kəh-ut
110. əŋ g-otr-ə.uwdē vr-ə.uw mut kənē na-jē
111. ik h-ep ir gras Xəza-it mar-ətis Xīŋ g-ə-jē za.t
112. dē bīr-br-ə.uwər- z-ə-Xtatət n-əX tē dyr is um tē ba-uwē
113. ba-kē - ik ba-k - ja.i ba-k - ha.i ba-k - ba-k ha.i - of ba-kti - vai ba-kē - ik ba-ktē - jai ba-ktē - hai ba-ktē - vai ba-ktē - vē h-ē-bē g-ə-ba-kē
114. bi-jē - ik bij - jai bij - ha.i bi.t - vai bi.j- bij-əv - ik bo-ut - of bo- j - ik (h)ə Xəbo- j- bo-ijē z-ə o-uk
115. tiz əŋ klə-nə mar- ə f-ər-nə
116. j-ə k-ən hi.r ə-ər-ə kr-ə-g-ə optē ma-r-t
117. h-ər h-ep X-əz-əXtati 'a-mē zal d-ē-ŋkē
118. ət d-ī-nsm-ə-š-i z-ər-i dati g-ə-l-ik ha-t
119. d-ər- wa-r-ə v-ə-f pr-ə-z-ə
120. und-ər- di bo-um h-ig-ə v-ē.l ə.k-əls
121. tva-āt-ər- ko-uk(t) so-u - tko-uk al
122. et ho.j iz n-əXru.n - tis pa-s X-əma.it
123. di zy.rīŋ dat ma.k-əz-ə m-ətən do-r-ə van en a.i (*mayonaise niet gebr.*)
124. dat bo-mpi za-l da-r- ni k-ənē gru.j-
125. d-ə p-əs'to-r- ep Xu.j-ə v-ə-ən
126. ūnz ə-uw-ə h-ə-z iz a-fX-əbr-ə-nt
127. d-ə mel-ək sp-ə-t c-ə-t-ə c-ə-j-ər- fan d-ə ku. || yr-ə-ro-r-t
128. d-ə kust-ər l-ə-t-ə kluk || əŋ kr-ə:s - kr-ə-š-ə ||
129. d-ə prim-ə van d-ə kr-ə.jva-g-ə di b-ə-g-ə do-r - zo zva-ər is et
130. tv-ə-i d-ə-s-ers kva-m-ə na b-ē-t-ə
131. z-ə h-īb-ən əm bl-ə-uw g-ə-sla-g-ə - dat-ər- Xru.n əŋ g-ə-l y-ə-r-z-ə ?o-g-ə s-ə-ə-z-d-ə || d-ər b-ē-in zag b-ū-nt əm bl-ə-uw ' |
132. d-ə f-ij. ist-ə dan || fl-ə-uw (*te weinig zout*) ||
133. d-ə sne- r- h-g di.k
134. et iz en e-r-v-ə-g-ə t-ə.(t) X-ə-l-ē-j-ē dad-ək j-ē g-ə-z-i.n h-ip
135. ni-ə-wpo-r-t v-ər-t- he-l-ə-mal ni-uw
136. du.n - ik du-w-ət- - of du-n-ət- - j-ər- dut-ət- - hai dut-ət- - w-ə dun-ən-ət- - j-ali dun-ən-ət- - z-ai dun-ət- - ik d-ə-j-ət- - j-ər-i d-ə-j-ət- - h-ər-i d-ə-j-ət- - va-i d-ə-j-ən-ət- - j-y-li d-ə-j-ət- - z-ā-i d-ə-j-ən-ət- - d-ə-'j-i-k tat - d-ə-t-ij-ət mar- - d-ə-i-j-əz-ət ma-r-
137. do-w-əp-ə - do-p-jy-r-ək - do-p-ba-k - d-ə sulda-t-ə
138. d-ər-s-ə - hai d-ər-st - hai d-ər-st-ə - hai h-ep X-əd-ər-st
139. bi-nd-ə - ik b-ī-nt - j-ər b-ī-nt - hai b-ī-nt - v-ə b-ī-nd-i j-ali b-ī-nd-i - z-ə b-ī-nd-i - b-ī-nt-i - b-ū-nt-i - kh-ip X-əb-ū-nd-ə
140. *Lokale landmaten* k-ep so-ə-uv-ē.l ru-ŋ (= roe) um-g-ə-g-ə-ō-it || so-ə-uv-ē.l ru-ŋ l-ā-nt
141. *Lokale waternamen* d-ə ma-r-ə - c-ə-t-ər-st-ər-g-ra-Xt - tXa-l-ə-g-ə-va-āt-ər - d-ə ?-ə-uw-ə r-ē-in - d-ə ni-w-ə r-ē-in - d-ə z-ə-tXraXt (*gedempt*) - ra-p-ə-m-bar-əX - l-ē-iv-ē-nd-a-ŋ (*vroeger* : t'le-v-ē-nd-ə-ə) - d-ə y-l-i-t - d-ə z-ē-ə-ŋ - d-ə ka-ŋ (*meer*) - d-ə l-ē- r- - tsXa-j-ē van d-ə ra-ī-in (*splitsing v. d. Rijn*) d-ə 'y-ū-ld-ersXraXt - d-ə ?-ə-ud-ə 'v-ē-st - p-ī-ter-s'k-er-əkXraXt - d-ə k-ə-f-XraXt - d-ə ?-ə-z-ər-ə g-r-əXt - d-ə 1^e, 2^e, 3^e, 4^e, 5^e b-ī-n-ē-vestXraXt - ho- r-j(ə)gr-əXt - y-tr-əXt-ə 'v-ē-r. etc.

De naam van deze stad in haar eigen dialect is l-ər-ij-ə

De inwoners heten l-ər-ij-ə-n-ər-s

Hun bijnaam is l-ər-it-ə kl-etskup of g-līb-ər-s (bij beleg van Leiden werden de verraders aldus geheten).

Het aantal inwoners bij de volkstelling 1947 : 86914 ; bij de volkstelling 1960 : 96.592.

Voor Taaltoestand en Zegshieden zie blz. 178.